

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

בל תאחר בנדר נדבה וצדקה

בהמשך הפרשה שבה כתוב איסור "בל תאחר", כתוב¹: "מוצא שפתיך תשמור ועשית פאשר נדרת לה' אלהיך נדבה אשר דברת בפיקך".

(ו' א') **תנו רבנן**: "מוצא שפתיך" - זו מצות עשה (מוצא שפתיך קיים). "תשמור" - זו מצות לא תעשה. "ועשית" - אזהרה לבית דין שיעשוק (שיכופו אותך לקיימו). "פאשר נדרת" - זה נדר (שאמר "הרי עלי קרבן"). "לה' אלהיך" - אלו חטאות ואשמות עולות ושלמים. "נדבה" - כמשמעו ("הרי זו קרבן"). "בפיקך" - זו צדקה.

(ומקשה) "ועשית" אזהרה לבית דין שיעשוק, למה לי?! מ"יקריב אותו" נפקא! **דתניא**: "יקריב אותו" (אל פתח אוהל מועד), מלמד שכופין אותו. יכול בעל כרחו? תלמוד לומר "לרצונו". הא כיצד? כופין אותו עד שיאמר רוצה אני!

(ומתרץ) חד דאמר ולא אפריש, וחד אפריש ולא אקריב.

וצריכא. דאי אשמעינן אמר ולא אפריש, משום דלא קיימיה לדיבוריה; אבל אפריש ולא אקריב, אימא כל היכא דאיתיה בי גזא דרחמנא איתיה, צריכא.

ואי אשמעינן אפריש ולא אקריב, דקא משהי ליה גביה; אבל אמר ולא אפריש, אימא דיבורא לא כלום הוא, צריכא.

(ומקשה) ומי מצית אמרת (שבא ללמד על) דאמר ולא אפריש?! והא נדבה כתיבא, **ותנן** (קנינים א,א): אי זהו נדר? האומר 'הרי עלי עולה'. ואי זו נדבה, האומר 'הרי זו עולה'. ומה בין נדר לנדבה? נדר - מת או נגנב חייב באחריותו (שהרי התחייב להביא קרבן). נדבה - מתה או נגנבה, אינו חייב באחריותה (ורואים שנדבה היינו האומר הרי זו קרבן, דהיינו שהבהמה כבר מופרשת בדיבורו)!

(ומתרץ) משכחת לה (דאמר ולא הפריש, והוא נדבה), כגון דאמר הרי עלי (להביא) עולה (שהוא נדר), על מנת שאיני חייב באחריותה (ודומה בזה לנדבה).

"בפיקך", זו צדקה. אמר רבא: וצדקה, מיחייב עלה לאלתר. מאי טעמא? דהא קיימי עניים.

פשיטא! מהו דתימא: כיון דבעניינא דקרבנות כתיבא, עד דעברי עלה שלשה רגלים כקרבנות, קא משמע לן, התם הוא דתלינהו רחמנא ברגלים, אבל הכא לא, דהא שכיחי עניים.

אמר רבא: כיוון שעבר עליו רגל אחד (על הנודר להביא קרבן) עובר בעשה².

(ו' ב') ואמר רבא: כיוון שעברו עליו שלושה רגלים (ועדיין לא קיים את נדרו), בכל יום ויום (שנמנע מלהביא קרבנו) עובר בכל תאחר.

¹ דברים, פר' כי תצא, כגכד.

² של "כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלהיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם לשכנו תדרשו ונבאת שמה. והבאתם שמה עלתיכם וזבחיכם ואת מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם ונדבותיכם ובכלת בקרכם וצאנכם" (דברים, פר' ראה, יב,ה-ו).

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

שיטות הראשונים

וצדקה מחייב עליה לאלתה: תוספות ביארו,³ דבדליכא עניים, לא מיחייב לאהדורי בתרייהו עד ג' רגלים. והא דרבא, כגון דקיימי עניים הכא.⁴ והרשב"א הקשה עליהם,⁵ וביאר דכי אמרינן צדקה מיחייב עלה לאלתה, בעשה הוא דקא אמרינן; אבל ב'בל תאחר', בשלושה רגלים תליא מילתא, אפילו היכא דקיימי עניים. וכן פירש ה"ר ישעיה מטראני. ואילו ה"רן פירש, דמידי דתלי במקדש, כחייבי הקדשות וקרבנות, תלי בג' רגלים. ומידי דלא תלי במקדש, כצדקה, לא תלי ברגלים כלל.⁶ וכן נראה בדעת הרמב"ם. וכן פסק השו"ע.⁷

בל תאחר בצדקה היכא דלא קיימי עניים: כתב ה"רן, משמע⁸ דכל היכא דלא קיימי עניים, צריך להפריש מה שנדר, ומניח אצלו עד שיבואו עניים. אבל לחזר אחריהם, אין לנו. וכך הם דברי הרמב"ם.⁹ וכן פסק השו"ע.¹⁰

התנה על מעות צדקה: כתב הרמב"ם, "ואם התנה שלא יתן¹¹ עד שימצא עני - אינו צריך להפריש. וכן אם התנה בשעה שנגדר בצדקה או התנדב אותה שיהיו גבאין רשאין לשנותה ולצרף אותה בזהב - הרי אלו מתרין". וכן פסק השו"ע.¹²

הפריש מעות לצדקה שיהיו מונחים אצלו: רבינו תם פסק דצדקה שפוסקים ליתן ביד גבאי, ישנה בבל תאחר מלמוסרה לגבאי, ואין הגבאי בבל תאחר מלחלקה. אבל מה שאדם נודר ביד עצמו לכשירצה, אינה בבל תאחר. וכן כתב הרא"ש, דהא דצדקה מחייב עליה לאלתה היכא דקיימי עניים, מיירי בדמפריש מעות לצדקה בסתם, דומיא דנדר ונדבה וקרבנות. אבל יכול אדם להפריש מעות לצדקה שיהיו מונחין אצלו, ליתנם לעניים מעט במקום שיראה לו, ואין בשהייתו משום בל תאחר. וכן פסק השו"ע.¹³

³ תוספות התקשו, דהא תניא בברייתא: חייבי חרמים וכו' וצדקות ומעשרות, כיון שעברו עליהם ג' רגלים עובר בבל תאחר, אלמא לצדקה נמי ג' רגלים בעינן!

⁴ ומדבריהם אתה למד, דכל שעברו ג' רגלים עליו ולא קיימו עניים גביה, מיחייב לאהדורי בתרייהו. ר"ן.

⁵ דאם כן, כי היכי דבצדקה מפלגינן בין היכא דקיימי עניים ללא קיימי עניים, ליפלוג נמי בקרבנות ונימא דהיכא דקיימי בבית המקדש כהנים, שיעבור לאלתה בבל תאחר!

⁶ וליכא פלוגתא בין קיימי עניים ללא קיימי עניים, ובין היכא דקאי גבי המקדש כהנים להיכא דלא קאי, שהתורה לא נתנה דבריה לשעורים. וברייתא הכי קתני, דחייבי חרמים וכו' וצדקות ומעשרות וכל אותן השנויין בברייתא, כיון שעברו עליהן שלושה רגלים עובר בבל תאחר. ותרתיה קמ"ל: חדא, דבכל הני קאי עלייהו בבל תאחר. ואשמועינן תו, דליכא חד מינייהו שלא יעבור עליו בבל תאחר כיון שעברו עליו ג' רגלים (אבל להיפך לא אמר, שעל אף אחד מהם אינו עובר בפחות מג' רגלים. אמנם אפשר לטעות בכך, ולפיכך בא רבא ופירש דצדקה מחייב עליה לאלתה). ר"ן.

⁷ יו"ד רנזג, (ר' דרך אמונה' ס"ק י, ו'ציון ההלכה' ס"ק עה). מקורות: תוספות (ד' א', ד"ה צדקות). רשב"א ורי"ד (הו"ד בר"ן). ר"ן (א ב ברי"ף, ד"ה וצדקה). רמב"ם (הל' מתנות עניים ח,א).

⁸ מהא דעבדי צריכותא בגמרא ומוקמינא תרי קראי חד לאפרשיה ולא אקרביה וחד לאמר ולא אפרשיה.

⁹ זה לשונו: "אם אין שם עניים - מפריש ומניח עד שימצא עניים. ואם התנה שלא יתן עד שימצא עני - אינו צריך להפריש".

¹⁰ יו"ד רנזג, ואם אינו מפריש, עובר בבל תאחר. דנהי שאין יכול לתת, אבל חייב להפריש. דרך אמונה' (ס"ק יא) על פי ביאור הגר"א. מקורות: ר"ן (א ב ברי"ף, ד"ה ונמצאת למד).

¹¹ רצה לומר שלא יפריש (ב"י). והט"ז כתב דאפילו אמר סתמא שלא יתן, הכונה שלא יפריש. דרך אמונה' (ס"ק יג).

¹² יו"ד רנזג, מקורות: רמב"ם (הל' מתנות עניים ח,א).

¹³ יו"ד רנזג, מקורות: רא"ש (ס"א א). רבינו תם (ד' א', תוד"ה והחרמין).

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

איחור בנתינת צדקה כדי ליתן לעני הגון: כתב היראים, וכי אמרינן בצדקה דחייב עליה לאלתר, (דווקא) כשהוא מאחרה מטעם צרות עין; אבל אם מאחרה כדי ליתן להגון, לא עבר עלה בבל תאחר.⁴⁴

שולחן ערוך

(יו"ד, הלכות צדקה, סימן רנז)

ג. הצדקה, הרי היא בכלל הנדריים. לפיכך האומר: הרי עלי סלע לצדקה או הרי הסלע זו צדקה, חייב לתנה לעניים מיד. ואם אחר, עובר בבל תאחר (דברים כג, כב). שהרי בידו לתן מיד, ועניים מצויים הם. ואם אין שם עניים, מפריש ומניח עד שימצא עניים.

הגה: וכל זה בצדקה שיש בידו לחלקה בעצמו, אבל כשונדרין צדקה בבית הכנסת לתנה ליד גבאי, או שאר צדקה שיש לו לתן לגבאי, אינו עובר עליה אף על גב דעניים מצויים. אלא אם כן תבעו הגבאי ואז עובר עליה מיד אי קיימי עניים והגבאי היה מחלק להם מיד. ואם אין ידוע לגבאי, צריך הוא להודיע לגבאי מה שגדר, כדי שיוכל לתבעו (מרדכי פ"ק דב"ב ופ"ק דר"ה). ולא מקרי עניים מצויים אלא עניים הצריכים לחלק להם, אבל אם אין דרך לחלק להם מיד, לא מקרי עניים מצויים (גם זה במרדכי בב"ב). ואם אמר: אתן סלע לצדקה לפלוני, אינו עובר עד שיבא אותו עני, אף על גב דשאר עניים מצויים (ג"ו שם).

ודוקא במפריש צדקה סתם, אבל כל אדם יכול להפריש מעות לצדקה שיהיו מנחים אצלו לתנן מעט על יד על יד, כמו שיראה לו (טור בשם הרא"ש). וכן אם התנה בשעה שגדר בצדקה או התנדב אותם שיהיו הגבאים רשאים לשנותה ולצרפה בזהב, הרי אלו מתרים (רמב"ם).

כל תאחר בבכור וקדשים

(ו' ב') **תניא:** אחד בכור ואחד כל הקדשים,⁴⁵ כיון שעברו עליהם שנה בלא רגלים, רגלים בלא שנה, עובר בבל תאחר.

בשלמא רגלים בלא שנה, משכחת לה. אלא שנה בלא רגלים היכי משכחת לה?

הניחא למאן דאית ליה כסדרן, משכחת לה.⁴⁶ אלא למאן דלית ליה כסדרן, היכי משכחת לה?

בשלמא לרבי (דאמר חודש העיבור אינו מן השנה) משכחת לה בשנה מעוברת, **דתניא** (ערכין ל"א ב'): "שנה תמימה",⁴⁷ רבי אומר: מונה שלוש מאות וששים וחמשה יום כמנין ימות החמה. וחכמים אומרים: מונה שנים עשר חדש מיום ליום,⁴⁸ ואם נתעברה שנה, נתעברה לו. משכחת לה לרבי דאקדשה בתר חג המצות, דכי מטא

⁴⁴ מקורות: יראים (סי' שצג).

⁴⁵ להכי נקט בכור, דעיקר שנה בבכור כתיב, מדכתיב "כל הבכור אשר יולד" (דברים, פר' ראה, טו, טיט) מלמד שהבכור נאכל כל שנתו, כלומר דכתיב ביה "לפני ה' אלהיך) תאכלנו שנה בשנה", ושאר הקדשים דריש התם מדכתיב "כל". תוספות (ד"ה אחד בכור).

⁴⁶ דעברה שנה ולא עברו רגלים כסדרן, ולמדך דכיון דעברה שנה, אף על פי שלא עברו רגלים כסדרן, חייב, וסבר לה כרבי שמעון בחד, ופליג עליה בחדא. רש"י.

⁴⁷ ויקרא, פר' בהר, כה, ל: ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה וקם הבית אשר בעיר אשר (כתיב: לא) לו חמה לצמיתת לקנה אתו לדרתיו לא יצא ביכל.

⁴⁸ מחמשה עשר בניסן לחמשה עשר בניסן, אם מכרה בחמשה עשר בניסן, נתעברה לו למוכר, ועל כרחו של לוקח אינו נחלט עד שיגיע חמשה עשר בניסן. רש"י.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

שילחי אדר בתראה שנה מליא, רגלים לא מלו.

אלא לרבנו, היכי משכחת לה?

כדתני רב שמעיה: עצרת, פעמים חמשה, פעמים ששה, פעמים שבעה. הא כיצד? שניהן מלאין - חמשה,¹⁹ שניהן חסרין - שבעה, אחד מלא ואחד חסר - ששה.²⁰

ומאן תנא דפליג עליה דרב שמעיה? אחרים היא. **דתניא**: אחרים אומרים: אין בין עצרת לעצרת, ואין בין ראש השנה לראש השנה, אלא ארבעה ימים בלבד. ואם היתה שנה מעוברת, חמשה.

גרסינן לעיל (ה' ב'):

תניא: אחרים אומרים: יכול יהא בכור שעברה שנתו, כפסולי המוקדשין (כבעל מום) ויפסל?²⁴ תלמוד לומר²² "וְאֶכְלֶתָּ לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ ... מֵעֶשֶׂר דָּגָנְךָ וְיִצְהָרְךָ וְיִצְהָרְךָ וְיִצְהָרְךָ וְיִצְהָרְךָ וְיִצְהָרְךָ", מקיש בכור למעשר (דגן), מה מעשר אינו נפסל משנה לחברתה,²³ אף בכור אינו נפסל משנה לחברתה.

שיטות הראשונים

בל תאחר בבכור, לבעלים או לכהן: כתב **המאירי**, אם עיכב בכור בידו שלא ליתנו לכהן, הרי הוא עובר בבל תאחר בשלושה רגלים.²⁴ **ויש מפרשים** אותה לענין כהן, וכמו שפירשו בבכורות (כ"ו ב'), שאסור לשהותו יותר משנה.

בל תאחר בבכור בעל מום: להלן אמרין דבכור בעל מום מונים לו שנה משעה שנולד. וכתבו **תוספות**, דאין לדקדק מכאן שיהיה שייך בל תאחר בנתינה לכהן, דהכא לענין להאכילו בתוך שנתו דצריך, כדאיתא בבכורות (פרק עד כמה, כ"ו ב').²⁵

בכור שעברה שנתו אינו נפסל: הרמב"ם פסק כברייתא "עבר ואחר הבכור לאחר שנתו, אף על פי שהוא עובר בלא תעשה: אם היה תם - הרי זה לא נפסל, אלא מקריבו; ואם היה בעל מום - שוחטו בכל מקום...". וברייתא של אחד בכור וכו' שעובר שנה בלא רגלים ולהיפך, לא הזכיר, ולא משכח לאו דבל תאחר, אלא כשעברה שנה שלימה.²⁶

¹⁹ ניסן ואייר (מלאים), הרי ט"ו ימים מניסן, ול' דאייר, מלא להו חמשים (לעומר) בחמשה בסיון. רש"י.

²⁰ ומשכחת לה שנה בלא רגלים, כגון שניהם מלאים, ואירע עצרת בחמשה בסיון והקדישה למחרת בששה בסיון, ולשנה הבאה היו שניהן חסרים, ואירע עצרת בשבעה בסיון, והשנה מלאה ביום ששה בסיון משהקדישה ועדיין לא עבר עצרת עליו. רש"י.

²¹ הואיל ועבר עליו ואחרו, שהרי אין שנה בלא שלושה רגלים ברוב שנים. רש"י.

²² דברים, פר' ראה, יד, כג.

²³ דכתיב (דברים, פר' ראה, יד, כח) מְקַצֶּה שְׁלֹשׁ שָׁנִים (תוציא את כל מעשר תבואתך בשנה ההוא והנחת בשעריך), אם שהה מעשרותיו שנה ראשונה ושניה. רש"י.

²⁴ אבל הכהן שבידו בכור תם, לפי פירוש זה, רשאי לקיימו כל י"ב חודש.

²⁵ וכתב ב'טורי אבן', אלמא בכור בעל מום, כיון דלאו בר הקרבה הוא, אע"ג דאכתי איכא מצות עשה ליתנו לכהן, שהוא אחד מכ"ד מתנות כהונה, אפילו הכי כיון דלאו בר הקרבה הוא, משום מצות נתינה לחוד אין בו משום בל תאחר. וראה 'ערוך לנר'. מקורות: תוספות (ז' א', ד"ה הא בבעל מום).

²⁶ וכתב ב'ליקוטי הלכות', ואפשר משום דדברי הברייתא דקאמרה 'שנה בלא רגלים' נדחית בגמרא (דלא משכחת לה רק לאיזה יחידים דלית הלכתא כוותיהו, עיי"ש). וממילא מה שאמרה 'רגלים בלא שנה' גבי בכור, גם כן נדחה, דהא התורה אמרה גבי בכור

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

יורש ואשה לעניין כל תאחר

(ו' ב') בעי רבי זירא: יורש מהו בבל תאחר (על נדר אביו)?

"כִּי תִדְרֹךְ נֶדֶר (לא תֵאָחֵר לְשִׁלְמוֹ)" אמר רחמנא והא לא נדר, או דלמא "וּבְאֵת שְׁמָה (לבית המקדש) וְהִבְאֵתָם שְׁמָה (...וְנִדְרֵיכֶם וְנִדְבְּתֵיכֶם)" והא מיחייב (להביא קרבנות אביו לבית המקדש).

תא שמע, דתני רבי חייא: "מַעֲמָךְ"²⁷ פרט ליורש.

בעי רבי זירא: אשה (שנדרה להביא קרבן) מה היא בבל תאחר?

מי אמריןן הא לא מיחייבא בראיה,²⁸ או דלמא הא איתא בשמחה.²⁹

אמר ליה אביי: ותיפוק ליה דהא איתה בשמחה (וקרינא בה "וּבְאֵת שְׁמָה וְהִבְאֵתָם שְׁמָה"³⁰)?!

ומי אמר אביי הכי?! והאמר אביי: אשה בעלה משמחה (החיוב על בעלה ולא עליה)³¹!

לדבריו דרבי זירא קאמר.

שיטות הראשונים

פסיקת הלכה ביורש ואשה לגבי כל תאחר: כתב הרמב"ם: "וְאָחָד הָאִישׁ וְאָחָד הָאִשָּׁה עוֹבְרֵת בְּבַל תֵּאָחֵר, אֲבָל הַיּוֹרֵשׁ אֵינוֹ עוֹבֵר בְּבַל תֵּאָחֵר."³² ודעת המאירי, שאשה שנדרה קרבן, אינה בבל תאחר.³³

לפני ד' אלהיך תאכלנו שנה בשנה, אלמא דעד שנה מותר לשהותו אף דעברו כבר ג' רגלים. ולא משכח גבי לאו דבל תאחר, כי אם כשעבר שנה שלימה. עיי"ש. מקורות: רמב"ם (הל' בכורות א, ג).

²⁷ דברים, פר' כי תצא, כגכב: כִּי תִדְרֹךְ נֶדֶר לְה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תֵאָחֵר לְשִׁלְמוֹ כִּי דָרַשׁ יְדִרְשׁוּהוּ ה' אֱלֹהֶיךָ מַעֲמָךְ וְהִנֵּה כָּךְ חֲטָא.

²⁸ דכתיב (דברים, פר' ראה, טז, טז): "(שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה) כָּל זְכוּרְךָ", וכיון דלא מיחייבא למיסק, לא שייך בה זמן רגלים לבל תאחר. רש"י.

²⁹ מיחייבא למיסק משום שמחה, דכתיב (דברים, פר' ראה, טז, יז) "וְשִׂמְחֶתָּ בְּחֻגְךָ", ואמר מר (פסחים ק"ט א'): בזמן שבית המקדש קיים, אין שמחה אלא בבשר שלמים, שנאמר (דברים, פר' כי תבוא כז, ז) "וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאֶכְלָתָּ שֶׁם וְשִׂמְחֶתָּ (לפני ה' אֱלֹהֶיךָ)". רש"י.

³⁰ תוספות (ד"ה דהא). דברים, פר' ראה יב, ה-ו: כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל שְׁבִטֵיכֶם לְשׂוֹם אֶת שְׁמוֹ שֶׁם לְשִׁכְנוֹ תִדְרְשׁוּ וּבְאֵת שְׁמָה. וְהִבְאֵתָם שְׁמָה עֲלֵתֵיכֶם וְזָבַחְתֶּם וְגו'.

³¹ ר"ת (תוס' ד"ה אשה. לשיטתו שסובר שדוקא בזמן הזה שמחת אשה בבגדים). ורש"י פירש בעלה משמחה בבבל בבגדים צבועים. ובא"י בבגדי פשתן מגוהצים.

³² ביאר הלחם משנה שלגבי יורש, היא בעיא פשוטה בלי מחלוקת, ולא איפשיטא. ולגבי אשה משמע שהוא מחלוקת בין אביי לרבי זירא, דלרבי זירא היא בעיא, ואילו לאביי אשה לא מיחייבא בראיה ולא מיחייבא בשמחה, דאשה בעלה משמחה, ולכן אשה ליתא בבל תאחר. ופסק הרמב"ם כרבי זירא לחומרא. והתקשה הלחם משנה בדעת הראב"ד (הל' חגיגה א, א) שסובר שהלכה כאביי שאשה אינה חייבת בשמחה, דבעלה משמחה, ולמה לא השיגו כאן, שלפי זה אשה אינה חייבת בבל תאחר! עיי"ש. וראה 'אבן האזל'. מקורות: רמב"ם (הל' מעשה הקרבנות יז, יז).

³³ זה לשונו: 'אשה שנדרה קרבן, הואיל ואינה חייבת בראייה, שהרי כתוב 'זכורך' להוציא את הנשים, אינה בכלל 'ובאתה שמה', ואינה עוברת בבל תאחר. אע"פ שבמסכת חגיגה (ו' א') אמרו שחייבת בשמחה, רצה לומר בשלמי שמחה, עיקר החיוב אצל הבעל

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

בכור מאימתי מונין לו שנה

(ו' ב') איבעיא להו: בכור מאימתי מונין לו שנה (בה חייב הכהן לאוכלו)?

אביי אמר: משעה שנולד.

רב אחא בר יעקב אמר: משעה שנראה להרצאה (לרצות כקרבן, משמונה ימים).

ולא פליגי, הא בתם (דקאי להרצאה, משנראה להרצאה), הא בבעל מום.³⁴

(ומקשה) בעל מום מי מצי אכיל ליה?³⁵

(ומתרץ) דקים ליה ביה שכלו לו חודשיו.

שולחן ערוך

(יו"ד, הלכות בכור בהמה טהורה, סימן שו)

ז. הבכור, אפלו בעל מום, נאכל תוך שנתו. ומאימתי מונה לו, אם נולד בעל מום מונה לו מיום שנולד, והוא שידע שכלו לו חדשיו, שהרי נראה לאכילה ביום לידתו. אבל אם לא ידע בודאי שכלו לו חדשיו, מונה לו מיום שמיני.

לפתותה לילך עמו כדי שתשמח עמו, והיא חייבת להמשך אחריו. והוא שאמרו אשה בעלה משמחה, כמו שביארנו במסכת חגיגה. אבל עקר הקרבן, אף של שמחה, אינו אלא לבעל, ואין היא בכלל 'ובאת שמה', הואיל ואין ביאתה לעיקר קרבן. ועיי"ש.

³⁴ שנולד במומו, ועומד לישחט בחוץ, מיום שנולד הוא ראוי לכך, ומונין לו משנולד. רש"י.

³⁵ ביום שנולד, דלמא נפל הוה, ואין שחיטה מטהרתו עד שישהה שמונה ימים, דשוב נפק ליה מכלל נפל. דתניא (שבת קל"ה ב'): רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל ששהה שלשים יום באדם אינו נפל, ובבהמה שמונה ימים. רש"י.